

بهش: سیستمه‌مه سیاسیه‌کان و سیاسته‌تی گشتی
 کولیژ: زانسته سیاسیه‌کان
 زانکو: سهلاخه‌دین-هه‌ولیر
 بابهت: تیوره‌کانی گهشه‌سنه‌ندنی سیاسی
 قوناغی سیئه‌م/هه‌ردوو گروپی: A, B
 ناوی مامؤستا: د. طالب عبدالعزیز محمد
 سالی خویندن: ۲۰۲۲ بـ ۲۰۲۳
 په‌رتووکی کورس
 Course Book

۱. ناوی کورس:	تیوره‌کانی گهشه‌سنه‌ندنی سیاسی
۲. ناوی مامؤستای بابهت:	د. طالب عبدالعزیز محمد
۳. بهش / کولیژ:	بهش: سیستمه‌مه سیاسیه‌کان و سیاسته‌تی گشتی / کولیژ: زانسته سیاسیه‌کان
۴. په‌یوه‌ندی:	تیمیل: talib.muhammad@su.edu.kurd
۵. یهکه‌ی خویندن (بمسه‌عات لاهه‌فتمه‌یک):	شهش کاتژمیر (سه‌عات) لهه‌فتمه‌یه‌کدا
۶. ژماره‌ی کارکردن:	شهش کاتژمیر (سه‌عات) لهه‌فتمه‌یه‌کدا
۷. کودی کورس:	
۸. پروفایله‌لی مامؤستا:	✓ زانیاری که‌سی: ناو: طالب عبدالعزیز محمد میزروو شوینی لهدایکبوون: ۱۱ تموز/یولیو ۱۹۷۲، هه‌ولیر. نانویشان: هریمی کوردستان/پاریزگای هه‌ولیر/گه‌رکی نازادی پله‌ی و مزیفی و شوینی کاری نیستای: مامؤستا له کولیژ زانسته سیاسیه‌کان / زانکوی

<p>سەلاھەدین-ھولىر.</p> <p>بارى كۆمەلایەتى: خىزاندار</p> <p>✓ بِرْوَانَامَهِ بِهَدْمَسْتَهَا توُو:</p> <p>١. هەلگىرى بِرْوَانَامَهِ (بِكَالُورِيُّوس) لەزانستى سیاسى /كۆلۈزى ياساوز انسىتىسىيەكان، بەشى زانستىسىيەكان لەزانكۈ سەلاھەدین-ھولىر، دەرچووى سالى خويىندى ١٩٩٧-١٩٩٨.</p> <p>٢. هەلگىرى بِرْوَانَامَهِ (ماستەر) لە زانسته سیاسىيەكان، بوارى سیستەمە سیاسىيەكان لەكۆلۈزى ياسا وزانسته سیاسىيەكان/ بەشى زانسته سیاسىيەكان/ لەزانكۈ سەلاھەدین/ ھەولىر، بۆسالى خويىندى ٢٠١٢، ناونيشانى تىزى ماستەر (عملية التحول الديمقراطي في العراق بعد ٢٠٠٣: الواقع و التوقعات).</p> <p>٣. هەلگىرى بِرْوَانَامَهِ (دكتورا) لە زانسته سیاسىيەكان، بوارى سیستەمە سیاسىيەكان/ ھەلېزاردن- لە كۆلۈزى ياسا وزانسته سیاسىيەكان/ بەشى زانسته سیاسىيەكان/ لەزانكۈ سەلاھەدین/ ھەولىر، بۆسالى خويىندى ٢٠٢٢، ناونيشانى تىزى دكتوراكە رۆلى ھەلېزاردەكان لە پىيكمىنلى دەستبىزىرى پەرلەمانى حۆكمەن (تۈزۈنۈمەكى بەراوردىكارىيە لە نیوان عىپراق ولبان لە نیوان سالانى ٢٠٠٥ تا ٢٠١٨)</p> <p>✓ كاروچالاکى:</p> <ul style="list-style-type: none"> - مامۆستاي زانكۈ لەكۆلۈزى ياسا وزانسته سیاسىيەكانى زانكۈ سەلاھەدین-ھەولىر. - توپۇزەنلىكىسىيەنى سیاسىيەكانى زانكۈ سەلاھەدین-ھەولىر (CPSS). <p>✓ لە بلاوكراومەكانى:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ دور الكوتا النسوی في تكوين النخبة الحاكمة ✓ دور الانتخابات النيابية العراقية في تكوين مجلس النواب العراقي منذ عام ٢٠٠٥ ✓ بهجىنۋسايد ناساندى كەيىسى يەزىديەكان ✓ رىفاندۇم لە روانگە زانستىيەكانى

١٠. ناوهەرۆكى گشتى كۆرس:

لەم كۆرسەدا ھەولىدەدەن تىشك بخەينە سەر گرنگىرىن تىۋرەكان سەبارەت بە بابەتى گەشەپىيدانى سیاسى، وەبىرو ڕاي زاناكانى ئەم بوارە وە بەرلەوهى بىزانىن مۇدىرىنىتە و مۇدىرىنىزاسىيون چىه وزاناكانى بوارى كۆمەلایەتى سیاسى چۈن باسيان كردۇوە دەبىت بىزانىن چەمكى تەقلیدىي و كۆمەلگائى تەقلیدىي چىه. لە دوايدا باس لە گرنگىرىن ئەم تىۋرانە دەكەين كەن وەك پاشخانىكەن بۆ تىورىيەكانى مۇدىرىنىزاسىيون، وەك تىۋرىي كامبۇون و تىورىي كاركىرىدەكەرايى- ستراكتورىي..هەت، لە دوايدا باس لە كۆمەلگائى مۇدىرىن دەكەين لە پانتايى سیاسىي و كلتوري، وە ھەولىدەدەن باس لە گرنگىرىن بۆچۈونەكان زانا ناودارەكانى بوارى مۇدىرىنىتە و مۇدىرىنىزاسىيون بکەين لەوانە: ئىمیيل دۆركەهايم، وتالكوت پارسۇن، دانىيەل لىرنىي، والت وايتمن رۇستۇ، و سامئىل ھاتتىنگتون، وپارسۇن. وە تىشك دەخەينە سەر ھۆكارەكانى سەرھەلدانى تىورىيەكانى مۇدىرىنىزاسۇن، پاشان ھەولىدەدەن گرنگىرىن رېبازەكانى خويىندەوهى گەشەسەندىنلى سیاسى بخەينە رۇو، لە دوايدا باس لە گرنگىرىن ھىماو نىشانەكانى گەشەسەندىنلى سیاسى دەكەين لە كۆمەلگائى گەشە سەندووھەكان، وە زەرورە لە كوتايى كۆرسەكە باس لە گرنگىرىن قەيران و ئاستەنگەكانى بەرددەم گەشەسەندىنلى سیاسى بکەين.

۱۱. ئامانجەكانى كورس:

ئامانجە زانستيەكانى ئەم كۆرسە سەبارەت بە قوتابيان:

أ) ئامانج لە بايەتى ئەم كۆرسە ناساندى خەسلەت و نيشانەكانى كۆملەكەي تقيىدى و كۆملەكەي مۇدىرەن، و چۈن تەقلىد و مۇدىرەن لە هەمبەر يەك دەھەستن، و چۈن كۆملەن فاكتەرى تەقلىدى زۆر جار بۇونىان ھەيە لە پال بىنەما مۇدىرەكان لە كاتىكدا كۆملەكەش مۇدىرەن بىت. و بەها كان كە لە داب و نەريەتكان و كلتور سەرچاوه دەگرى دەكىرى رېيگەر بن لە بەردهم پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون بەتايىبەت لە كۆملەكە دواكە و تۈۋەكان و كۆملەكە موسىلمان نشىنەكان، و دەشكىرى ھەندى لە بەها كان يارمەتىدەربىن بۆ پرۇسەكە، وە ھەولۇدان بۆ نيشاندى ئەوهى كە چۈن گەشەسەندى پېشەسازى و ئابورى پالپىشت بۇوە بۆ گەشەسەندى سىاسى لە ئەزمۇونى گەلان.

ب) ئامانج لە بايەتى ئەم كۆرسە ناساندى پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون و مۇدىرەننەتىيە، ھۆكارەكانى سەرەلەدانى مۇدىرەنزايسىون، ئەم پرۇسەي خۆى لە ئەسلا بەماناي بەرۇڭئاوايى بۇون دىت، ئەمە لە كاتىكدا كلتورو بەها كان و دابو نەريەت و ئەزمۇونى كۆملەكەكانى غەيرە رۇڭئاوا تەواو جياواز. وە ھەولۇدەھىن تىشك بخەينە سەر جياوازى دابەش بۇونى دەسلاٽ و پەپەرەوکردنى لەم دوو جۈره كۆملەكە جياوازە.

ج) ھەولۇدان بۆ تىيگەيشتن لە تىيۇرى كامىل بۇون و گەميشتنى و لاتانى ئەوروپى بە قۇناغى كامىل بۇون و كاريگەرى ئەمە لە سەرلەنۈي دەستپىپەكىدىن بە پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون و دروستكىرىنى كۆملەكەي مۇدىرەن لەم و لاتانە. ھەروەھا بىنماكانى تىيۇرى كاركىرەتىي- ستراكتورىي دەخەينە رۇو و گەرنگەرەن ئەم رەخنانى كە ئاراسەتىي كراون، و گەرنگى ئەم تىيۇرانە بۆ پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون، و گەرنگەرەن رەخنەكانى كە لە تىيۇركانى مۇدىرەنزايسىون كىراون دەخەينە رۇو.

د) ھەروەھا ھەولۇدان بۆ دىارىيەكىنى كارىگەرىنى كارىگەرى پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون لەھەممو كايمەنەندەكانى سىاسى و ئابورى و كلتورى و كۆملەلەتى كۆملەكە و سەر لەنۈي داپشىتمەھى ياساكان بەمەبەستى گەشە سەندى سىاسى و دروستكىرىنى كۆملەكەي مۇدىرەن.

ه) خويىندەھەي بۆچۈن و تىپروانىنەكانى أمىل دوركەھايم سەبارەت بە رۆلى ياساو و مەبەستى لە كۆملەگای مىكانىكى و كۆملەگای ئۆرگانىك. وە شىكىرىنەھەي بىرۇ بۆچۈنەكانى تالكۆت پارسۇنز سەبارەت بە مۇدىرەنزايسىون و ئەركەكانى كۆملەكەي مۇدىرەن لاي ئەم بىرمەندە وە شىكىرىنەھەي بۆ سىستىي ليبرال ديموکرات. بەھەمان شىوه ھەولۇدان بۆ تىشك خستە سەر گەرنگەرەن بىرۇ بۆچۈنەكانى بىرمەندى مۇدىرەننەتىي سىمۇر مارتىن لېپسىت سەبارەت بە سىستىي سىاسى و مەشروعەت و پرۇسەي مۇدىرەنزايسىون. وە ھەروەھا بۆچۈنە دانىيەل لېرىنر سەبارەت بە مۇدىرەنزايسىون و خەسلەتكانى كەساپىتى بىرۇ بۆچۈنە زۆر لە زاناكانى ترى ئەم بوارە..

و) وە ھەولۇدەھىن قۇناغەكانى گەشەسەندى سىاسى لاي والت و ايتەن رۆستۇ بخەينە بىر باس و لىكۈلىنەھە. وە خويىندەھەي بۆ بىرۇ بۆچۈنەكانى سامۋەتلىكەنەن بىكەن سەبارەت بە خەسلەتكانە مۇدىرەنزايسىون لاي ئەھو لاي بىرمەندانى تر كە ھانتىنگەن دىراسەيى كردووه، و ئاستەكانى مۇدىرەنزايسىون لاي ھانتىنگەن چىن باسیان بىكەن. و پەپەنەندى مۇدىرەنزايسىون و گەشەسەندى سىاسى ورقلەي پارتە سىاسىەكان لەم نىۋەندەدا.

ى) باس له قوتايانهكانى گەشە سەندى سىاسى دەكەين، وگۈنگۈرلەن رەخنەكان لەم بوارەدا، وباس له رۇلى نوخبەى سىاسى وسوپا له گەشە سەندى سىاسى دەكەين.

١٢. ئەركەكانى قوتابى:

ئەركى قوتابى بىرىتىيە له:

١- ئامادە بۇون له پۇل و گویىگەرن لە وانەكان، وە گەرەنەوهى رېۋانە بۇ گۆگل كلاسپۇرمى ئەم بابەتە.

٢- ئامادە كەردىنى راپورت و گفتۇگۆركەن سەبارەت بە راپورتەكەيان.

٣- بەشدارى پېكەردىنى قوتابيان لەچالاكىيەكانى ناوهەولى وانە وتنەوه، وەك كۆكەردىنەوهى زانىيارى زىاتر لەسەر بابەتكە، ودەشدارىكەردىيان لە گفتۇگۆو شرۇفەكان.

٤- ئامادە بۇونيان بۇ تاقىكەردىنەوهەكان :

أ- چەند تاقىكەردىنەوهەكى كورت لەناوهەولى خويىندن (QALI Z)، وئامادە بۇون وبەشدار بۇونى قووتابى لە چالاكىيەكانى ناوهەولى خويىندن، (١٠) نەمرە لەسەر.

ب- تاقىكەردىنەوهى مانگانەيە، لەسەر (٣٠) نەمرە.

ج- تاقىكەردىنەوهى كۆتايى سالى خويىندن (٦٠) نەمرە لەسەر.

١٣. رېگەي وانە وتنەوه:

شىوازو كەرسە كانى وانە ووتەنەوه:

ئىمە وەك مامۇستايى وانە سود لە داتاشۇر پاوار پۆيىنت وتمختە سېپى وپەرتۈك و هەر رېگايەك كەنگۈجاوه سۈوردىلىنى وەردەگەرلى بۇوانە ووتەنەوه.

پېشكەش كەردىنى وانەكان لەلایەن مامۇستايى بابەت:

بەشدارى پېكەردىنى قوتابيان لەچالاكىيەكانى ناوهەولى وانە وتنەوه، وەك كۆكەردىنەوهى زانىيارى زىاتر لەسەر بابەتكە، ودەشدارىكەردىيان لە گفتۇگۆو شرۇفەكان.

١- راپساردەن قوتابى بە پېشكەش كەردىنى راپورت لەسەر بابەتى پەيونەددار.

٢- بەكارھىنانى تەختە سېپى و داتاشۇر بۇ پېشكەش كەردىنى وانەكان.

٤. سىستەمى ھەلسەنگاندىن:

وەك مامۇستايى وانە بەمجرۇرى لاي خوارەوە ھەلسەنگاندىن بۇ قوتابيان و خويىندىكاران دەكەين:

١. لمىيگاي تاقىكەردىنەوهى مانگانە.

٢. لمىيگاي كويىزەكان.

٣. لمىيگاي گفتۇگۇ ناوپۇل.

٤. لمىيگاي راپورت ووتارنۇوسىن.

۵. لمپیکای ریزه‌ی ئاماده‌بۇون و نەبۇونى لەپۇلدا.

۱۵. دەرئەنچامەكانى فېرىبۇون:

خويىندىنى وانه‌ي تىۋىرەكانى گەشەپىدانى سىاسى كۆمەلە دەسکەوتى زانستى دەبى قوتابى لەوانه:

أ- شارەزابۇونى قوتابى بە تىۋىرە جۆراوجۆرەكانى گەشەسەندىنى سىاسى، وبۇچۇونى گرنگترىن وبەناوبانگترىن بىرمەندەكانى ئەم بوارە و پەخنەكان لەم تىۋارانەو كەمووكورىيەكانى.

ب- شارەزايى قوتابى زىاد دەكەت سەبارەت بە خەسلەتەكانى كۆمەلگەي تەقلید، ھۆكارەكانى دواكەوتتنى كۆمەلگەكان وچارەسەرلى پۇيىست بۇ گرفته جىاوازەكانى ئەم جۆرە كۆمەلگانە لە رووى تىۋارىيەوە، شارەزايى قوتابى زىاد دەكەت سەبارەت بە خەسلەتەكانى كۆمەلگەي كۆمەلگەي مۆدىرن.

ت- قوتابى دەرك بە جىاوازىي بىنەرەتىيەكان دەكەت لە نىوان كۆمەلگەي تەقلید و كۆمەلگەي مۆدىرن. ج-ئاشنا بۇونى قوتابى بە پرۇسەي مۆدىررنىزاسىيون و كارىگەي ئەم پرۇسەيە لە گەشەسەندىنى كۆمەلگا لە هەموو بوارەكان، ورپىگۈزەرى بەرەو سىستىمى لىبرال ديموکراسى، و بىنیاتتىنى كۆمەلگەي مۆدىرن.

۱۶. لىستى سەرچاوه:

1. Lipset, S. M. (1959) 'Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy', *The American Political Science Review*, 53(1), pp. 69-105. Pye, L. W. (1963) *Communications and Political Development* (SPD-1), (ed.), New Jersey: Princeton University Press, Google books. [Online].
2. Lerner, D. (1968) *The Passing of Traditional society, Modernization the Middle East*, 4th edn, London, Collier-Macmillan. [1958]
3. Prickett, S. (2009) *Modernity and the Reinvention of Tradition, Backing into the Future*, U.K Cambridge University Press.
4. Handler, H. Linnekin, J. (1984) ' Tradition, Genuine or Spurious', *The Journal of American Folklore*, 97(358).
5. Shils, E. A. (1951) ' The Study of Primary Group', in Lerner, D. and Lasswell, H. D. (ed.) *The Policy Science, Resent Development in Scope and Method*, London, Oxford University Press.
6. Eisenstadt, S. N (1973)' Post-Traditional Societies and the Continuity and Reconstruction of Tradition', *Daedalus*, 102(1) .
7. Shils, E. (1971) 'Tradition', *Comparative Studies in Society and History*, 13(2).
8. Bendix, R. (1976) ' Tradition and Modernity Reconsidered', *Comparative Studies in Society and History*, 9(3).
9. Germani, G. (1968) 'Secularization, Modernization and Economic Development'.
10. Foster G, M. (1965) 'Peasant Society and the Image of Limited Good', *American Anthropologist*, 67(2).
11. Gusfield, J. R. (1967) 'Tradition and Modernity: Misplaced Polarities in the Study of Social Change', *American Journal of Sociology*, 72(4) .
12. Inglehart, R. (1997) *Modernization and Post Modernization, Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies*, United Kingdom, Princeton University Press.
13. Giddens, A (2010) *The Consequences of Modernity*, U.K. Polity Press.
14. Eisenstadt, S. N. (1973a) *Tradition, Change and Modernity*, New York, John Wiley and Sons.
15. Kumar, K. (1988) *The Rise of Modern Society, Aspects of the Social and Political Development of the West*. Great Britain, T.J Press.
16. Huntington, S, P. (2006) *Political Order in Changing Society*, 2nd edn. New Haven and London, Yale University Press.
17. Punter, D (2007) *Modernity*, New York: Palgrave Macmillan.

۱۵- د. موسى عنبرى (۱۳۹۰)، جامعەشناسى توسعە-از اقتصاد تا فرهنگ. چاپ سمت، تهران.

18. Huntington, S, P. (1971) 'The Change to Change: Modernization, Development, and Politics'. *Comparative Politics*, 3(3).
19. So, A, Y. (1996) *Social Change and Development, Modernization, Dependency and World-System Theories*, London: Sage Publications.
20. Dosi, G., Nelson, R, R. (1994) 'An introduction to evolutionary theories in economics', *Journal of Evolutionary Economic*.
21. Bellah, R, N. (1968) 'Meaning and Modernisation', *Religious Studies*, 4(1) .
22. Mooney, L, A., Knox, D., Schacht, C. (2011) *Understanding Social Problems*, United States: East Carolina University.
23. Rapley, J. (2007) *Understanding Development: Theory and Practice in the Third World*, 3rd ed. Lynne Rienner Publishers: London.
24. Gilman, N. (2003) *Mandarins of the Future, Modernization Theory in Cold War America*,
25. Sztompka, P. (1996) *The Sociology of Social Change*, Wiley-Blackwell.
26. Charlton, B. Andras, P. (2003) *The Modernization Imperative: A Systems Theory Account of Liberal Democratic Society*, UK: Exeter.
27. Tucker, K, H. (2002) *Classical Social Theory: A Contmeporay Approach*, USA: Blackwell Publishers.
28. Jackson, R, H. (1966) Political Development Theory in the Sociological and Political Analyses of the New States, The University of Britrish Colombia.
29. Spencer, H. (1972) *The Making of Sociology*, Edited by Stanislav Andreski, London Nilson's University Paperback.
30. Durkheim, E. (1965) The Division of Labor in Society, translated by George Simpson, THE FREE PRESS OF GLENCOE, ILLINOIS.
31. Morrison, K. (2010) *Marx, Durkheim, Weber: Formation of Modern Social Thought*, Second (edn). Reprinted. London: SAGE.
32. Giddens, A. (2002) *Capitalism and Modern Social Theory, an Analysis of the Writings of Marx, Durkheim and Max Weber*. United Kingdom. Cambridge University Press.
33. Holton, R. (2008) 'Talcott Parsons', In Rob Stones (ed.) *Key Sociological Thinkers*, Britain: Palgrave macmillan.
34. Lrrain, J. (1989) *Theories of Development: Capitalism, Socialism and Dependency*, Polity Press. Cambridge, UK.
35. Parsons, T. (1960) 'Pattern Variables Revisited: A response to Robert Dubin, *American Sociology Review*, 25(4).
36. Parsons, T. (1971) *The system of Modern Societies*, New Jersey: Prentice-Hall Foundations.
37. Harrison, D, H. (2005) *The Sociology of Modernization and Development*, ebook edition, New York.
38. Parsons, T. (1964) 'Evolutionary Universal in Society', *American Sociology Review*, 29(3).
39. Preston, P, W. (1996) *Development Theory: An Introduction*, USA. Cambridge. Massachusetts.
40. Tipps, D, C. (1973) 'Modernization Theory and the Comparative Study of Societies: A Critical Perspective', *Comparative Studies in Society and History*, 15 (2).
41. Lipset, S, M. (1963) Political man <https://archive.org/details/politicalmansoci00inlips>
42. Romani, V. (2009) 'The Politics of Higher Education in the Middle East: Problems and Prospects', *Middle East Brief*.
43. Lipset, S, M (1994) 'The Social Requisites of Democracy Revisited: 1993 Presidential address', *American Sociological Review*, 59(1).
44. Sovani, N, V. (1964) 'The Analysis of "Over-Urbanization", *Economic Development and Cultural Change*, 12(2).
45. Karl, T, L., Schmitter, P, C. (1991) Modes of Transition in Latin America, Southern and Eastern Europe, *International Social Science Journal*, 128.

- 46.Levitsky, S., Murillo, M, V. (2013) 'Lessons from Latin America: Building Institutions on Weak Foundations', *Journal of Democracy*, 24(2)..
- 47.De Mesquita, B, B., Downs, J, W. (2005) 'Development and Democracy', *Foreign Affairs*, 84(5).
- 48.Lerner, D. (1968) *The Passing of Traditional society, Modernization the Middle East*, 4th edn, London, Collier-Macmillan. [1958]
- 49.Dube, S, C. (1990) *Modernization and Development: The Search for Alternative Paradigms*, United Kingdom. Bookcraft (Bath), Midsomer Norton.
- 50.Rostow, W, W. (1959)'The Stage of Economic Growth', *The Economic History Review*, 12(1).
- 51.Rostow, W, W. (1960) The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto, 3rd (edn. [1991]), Cambridge University Press.
- 52.Huntington, S, P. (1996) 'West Unique Not Universal', *Foreign Affairs*, 75 (6) .
- 53.Huntington, S, P. (1949) 'Modernization and Corruption', in Heidenheimer, A, J. Johnston, M. (ed) Political Corruption, Concepts and Context.
- 54.Larraín, J. (1989) *Theories of Development: Capitalism, Socialism and Dependency*, Polity Press. Cambridge, UK.
- 55.Willner, A, R. (1964) 'The Underdeveloped Study of Political Development', *World Politics*, 16(3), pp. 468-482.
- 56.Portes, A. (1976) 'On the Sociology of National Development: Theories and Issues', *American Journal of Sociology*, 82 (1).
- 57.Peet, R., Hartwick, E. (2009) *Theories of Development, Contentions, Arguments, Alternatives*. 2nd (edn.) London: The Guilford Press; So, A, Y. (1990) *Social Change and Development, Modernization, Dependency, and World-System Theories*. London: SAGE.
- 58.Nye, J, S. (1967) 'Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis', *The American Political Science Review*, 61(2).
- 59.Winham, G, R. (1970) 'Political Development and Lerner's Theory: Further Test of a Causal Model', *The American Political Science Review*, 64(3).
- 60.Przeworski, A., Alvarez, M, E., Cheibub, J, A., Limongi, F. (2000) *Democracy and Development: Political Institutions and Well-Being in the World 1950-1990*, UK: Cambridge University Press.
- 61.Chilton, S. (2005) Grounding Political Development, 2nd (edn.), Goggle, Online, available at: <http://www.d.umn.edu/~schilton/Articles/GPD.html>
- 62.Cutright, F. (1963) 'National Political Development: Measurement and Analysis', *American Sociological Review*, 28(2).
- 63.Escobar, A. (1995) *Encountering Development. The Making and Unmaking of the Third World*. Princeton: Princeton University press
- 64.Olsen, M, E. (1968) 'Multivariate Analysis of National Political Development', *American Sociological Review*, 33(5).
- 65.Nelson, J, N. (1984) 'The Political Economy of Stabilization: Commitment, Capacity, and Public Response', *World Development*, 12(10).
- 66.Weber, M. (1968) *Basic Concept in Sociology*. Translated by Secher, H, P. London: Lowe and Brydone.
- 67.Jones, B, F., Olken, B. (2005) 'Do Leaders Matter? National Leadership and Growth Since World War II', *The Quarterly Journal of Economics*, 120(3).
- 68.Almond, G, A., Powell, G, B. (1969) 'The Political System', in Blondel, J. (ed.) *Comparative Government*. United Kingdom.
- 69.Jabar, F, A. Dawod, H. (2006) 'Arab Nationalization Versus Kurdish Nationalization: Reflections on Structural Parallels and Discontinuities', in Jaber, F, A., Dawod, H. (ed.) *The Kurds: Nationalism and Politics*, London: SAQI.
- 70.Bienen, H (1971) 'The Background to Contemporary Study of Militaries and Modernisation', in Henry Bienen (ed.) *The Military and Modernisation*, Aldine: Chicago.

- 71.Pye, L. W. (1961) 'Armies in the Process of Political Modernization', *European Journal of Sociology*, 2(01).
- 72.Lovell, J. P., Kim, C, I, E. (1967) 'The Military and Political Change in Asia', *Pacific Affairs*, 40(1/2).
- 73.Marion, J., Levy, J, R. (1971) 'Armed Force Organisation', in Henry Bienen (ed.) *The Military and Modernisation*, Chicago: Aldine.
- 74.Huntington, S, P. (1965) 'Political Development and Political Decay', *World Politics*, 17(3), pp. 386-430.
- 75.Huntington, S, P. (2006) *Political Order in Changing Societies*, 2nd edn. New Haven and London: Yale University Press.

نامی ماموستای وانهیز د طالب عبدالعزیز محمد	۱۷. بابهتکان:
بابهتکان	هفته‌ی ریکه‌وت
وانهی یه‌که‌م: چه‌مکی ته‌قلیدی و کومه‌لگای ته‌قلیدی -پیشه‌کی -چه‌مکی ته‌قلیدی و کومه‌لگای ته‌قلیدی -دهره‌نه‌جام	۲۰۲۲ ۱
وانهی دووه‌م: مودیرنیتی و مودیرنیزاسیون -پیشه‌کی -پیشاسه‌ی مودیرنیزاسیون -پاشخانی تیوریه‌کانی مودیرنیزاسیون: ۱. تیوری کاملبون (evolution theory) ۲. تیوری کارکردگه‌رایی - ستراتکتوری (structural functionalism) (البنائی الوظیفی) کومه‌لگای مودیرن چیه؟ پانتای کلتوری دهره‌نه‌جام	۲۰۲۲ ۲
وانهی سیه‌م: ئیمیل دورکهایم (Emile Durkheim, 1858-1917) -پیشه‌کی -دورکهایم و دابه‌شبوونی کار -دورکهایم و روئی یاسا -کومه‌لگای میکانیکی -کومه‌لگای ئورگانیک -دهره‌نه‌جام:	۲۰۲۲ ۳
وانهی چوواره‌م: تالکوت پارسونز (Talcott Parsons) ۱۹۰۲-۱۹۷۹ -پارسونز و مودیرنیزاسیون -ئئرکه‌کانی کومه‌لگای مودیرن لایه‌ن پارسونزه‌ووه	۲۰۲۲ ۴

<p>-پارسونز و سیسته‌می لیبرال دیمکراسی -دنهنجام:</p>		
<p>وانهی پینجهم: هوکاره‌کانی سره‌ه‌لدانی تیوریه‌کانی مودیرنیزاسون - بیرمه‌ندانی مودیرنیته: (Seymour Martin Lipset) لیپست و مودیرنیزاسیون لیپست و قهیرانی مهشروعیت لیپست و سیسته‌می سیاسی رده‌خنه له بوقوونه‌کانی لیپست دنهنجام:</p>	۲۰۲۲	۵
<p>وانهی شهشم: دانیل لرنر (Daniel Lerner) بوقوونی لیرنر له باره‌ی مودیرنیزاسیون قوناغه‌کانی مودیرنیزاسیون له لایه‌ن لیرنر خسله‌تکانی که‌سایه‌تی بزۆک دنهنجام</p>	۲۰۲۲	۶
<p>وانهی هفتم: والت واitemen روستو (Walt Whitman Rostow) پیشه‌کی به‌راوردیک له نیوان بوقوونه‌کانی روستو و کارل مارکس قوناغه‌کانی گه‌شنه‌ندن له لایه‌ن روستو قوناغی یه‌که‌م: کومه‌لگای ته‌قلیدی قوناغی دووه‌م: پیشمه‌رجه‌کانی هه‌ستان قوناغی سییه‌م: قوناغی هه‌ستان قوناغی چوواره‌م: قوناغی پیگه‌یشن قوناغی پینجهم: به‌کاربردنی به‌رفراوان دنهنجام:</p>	۲۰۲۲	۷
<p>وانهی هشتم: ساموئل هانتینگتون پیشه‌کی خسله‌تکانی مودیرنیزاسیون ئاسته‌کانی مودیرنیزاسیون بوقه‌تنه‌دی مودیرنیزاسیون ده‌سه‌لاتی سیاسی ده‌بی چی بکات؟ رولی پارتی سیاسیه‌کان له پروسنه‌ی مودیرنیزاسیوندا: دنهنجام</p>	۲۰۲۲	۸
<p>وانهی نویه‌م: رهخنه‌گرتن له تیوریه‌کانی مودیرنیزاسیون رهخنه‌کان له تیوری مودیرنیزاسیون</p>	۲۰۲۲	۹

خویندنه وه نويييه کانى موديرنizaسيون		
وانهی دهیم: قوتا بخانه گهشه سهندنی سیاسی سرهه لدانی چه مکی گهشه سهندنی سیاسی؟ بۆچوون و پهخنەكان له بارهی گهشه سهندنی سیاسی گهشه سهندنی سیاسی ورقلی نوخبه ودامه زراوه كان رقلی سوپا له گهشه سهندندا: دەرنجام:	٢٠٢٢	١٠
وانهی يازدهیم: چه مکی گهشه سهندنی سیاسی له لایه لوشیان پائی: ١. گهشه سهندنی سیاسی وەک پیشمه رجی گهشه سهندنی ئابوریي ٢. گهشه سهندنی سیاسی به مانای سیاسەتیکی نموونەيی تايیهت به كۆمەلگا پیشەسازیيەكان ٣. گهشه سهندنی سیاسی به مانای نویبۇونەوەي سیاسى ٤. گهشه سهندنی سیاسى به مانای كرده وەكانى دەولەت-نەته وەيەك ٥. گهشه سهندنی سیاسى به مانای گهشه سهندنی كارگىرى و ياسايى ٦. گهشه سهندنی سیاسى به مانای مۆبىلىزە جەماوەرى و بەشدارىي ٧. گهشه سهندنی سیاسى به مانای بونياتنانى ديموكراسي ٨. گهشه سهندنی سیاسى به مانای سەقامگىرىي و گورانى نەزمدار (سيستمي) ٩. گهشه سهندنی سیاسى به مانای مۆبىلىزە كردن و هېز ١٠. گهشه سهندنی سیاسى وەک بوارىك له پرۆسەي فره رەھەندى گورانى كۆمەلایه تى	٢٠٢٢	١١
وانهی دوازدهیم: پیازەكانى خویندنه وەي گهشه سهندنی سیاسى رۆبىرت پىكىنام پىشەكى	٢٠٢٢	١٢
١. پیازى ياسايى-فرمى (THE LEGAL-FORMAL APPROACH) ٢. پیازى ئابورى (THE ECONOMIC APPROACH) ٣. پیازى كارگىپى (THE ADMINISTRATIVE APPROACH)		

<p>۴. پیازی سیستمی کومه‌لایه‌تی (THE SOCIAL SYSTEM APPROACH)</p> <p>۵. پیازی کولتوری سیاسی (THE POLITICAL CULTURE APPROACH)</p> <p>وانه‌ی سیانزه‌یه‌م: سیندرومه‌کانی (کوهیما) گهشنه‌ندنی سیاسی</p> <p>پیشه‌کی</p> <p>سیندرومه‌کانی گهشنه‌ندن</p> <p>لیکجیاکاری (differentiation)</p> <p>گرفتی لیکجیاکاری له ولاستانی له دوختی گهشنه‌ندنا</p> <p>یه‌کسانی (equality)</p> <p>گرفتی یه‌کسانی له ولاستانی له دوختی گهشنه‌ندنا</p> <p>توانایی (capacity)</p> <p>گرفتی توانایی له ولاستانی له دوختی گهشنه‌ندنا</p> <p>دھرنجام:</p>	۲۰۲۲	۱۳
<p>وانه‌ی چوارده‌یه‌م: قهیرانه‌کانی بهردم گهشنه‌ندنی سیاسی</p> <p>پیشه‌کی</p> <p>قهیرانه‌کانی بهردم گهشنه‌ندنی سیاسی</p> <p>قهیرانی شوناس:</p> <p>قهیرانی مهشروعیه‌ت:</p> <p>قهیرانی دابه‌شکردن:</p> <p>قهیرانی بهشداری:</p> <p>قهیرانی چونه‌ناوه‌وه (Penetration Crisis)</p> <p>دھرنجام:</p>	۲۰۲۲	۱۴
<p>۱۸. بابه‌تی پراکتیک بابه‌تی تاقیگه‌یمان نیه، تنها هموئی ریکخستتی گفگتوگووسیمیناری قوتابیان دهدہین.</p>		

۱۹. تاقیکردنەوە کان:

۱. دارشتن:

نمۇونە لە پرسىيارەكان:

سمستەرى يەكەم/ پرسىيارەكانى تاقیکردنەوە مانگانەي/ قۇناغى سېيەم

وانە: تىۋىرەكانى گەشەسەندنى سىاسى

حۆممەتى ھەرپىمى كوردىستان

سالى خويىندن

زانکۆي سەلاخەددىن - ھەولىر

كات: يەك كاتژمۇر

كۈلىزى زانستە سىاسيەكان/بەشى زانستە سىاسيەكان و سىاسياتى گشتى

پ/۱- مەبەست لە چەمكى تقلید و كۆمەلگاى تقلیدىي چىيە؟ بەوردى باسى بکە و بۇوچۇنى زاناكان چىه سەبارەت
بەم دوو چەمكە؟ (۱۰ نمرە).

پ/۲- خەسلەتكانى كۆمەلگاى تقلید و كۆمەلگاى مۆدېرن چىن بىيانژمۇرە؟ وباس لە خەسلەتكانى كۆمەلگەي
تەقلىدى بکە لە روانگەي بۇچۇنى (ئىزىشتات)؟ (۱۰ نمرە).

پ/۳- پرۆسەي مۆدېرنىزاسىيون لە ئاستى مەعرىفييەوە تووشى كىيشەيەكى سەرەكى هات، وە لە واقىعىدا
پرۆسەكە لە كۆمەلگا تەقلىدييەكان بەردەواام تووشى كىيشە بۇھەوە دەستەيەك پشتىگىرى دەكەت و دەستەيە
دژايەتى دەكەت. باس لە كىيشەكان بکە وباس لە رپلى ئەم دوو دەستانە بکە لە ئەنجامدانى پرۆسەي
مۆدېرنىزاسىيون لە كۆمەلگا تەقلىدييەكان؟ (۱۰ نمرە)